

ฐานข้อมูลวิจัยและสารสนเทศภาษาจีน 3) เป็นศูนย์รวมผู้เชี่ยวชาญจีนเพื่อให้คำปรึกษาด้านการวิจัยภาษาจีน ซึ่งจะเป็นโยบายสนับสนุนต่อครู อาจารย์ผู้สอนชาวไทย สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การศึกษาชาติ กล่าวคือเป็นการยกระดับบทบาท พันธกิจและสะท้อนคุณค่าการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนของสถาบันขงจื่อในประเทศไทยและการส่งเสริมการวิจัยภาษาจีนของประเทศไทยในเวทีโลกอีกด้วย

คำสำคัญ: พันธกิจและบทบาทการเรียนการสอนภาษาจีน, ปัญหาการทำวิจัยภาษาจีน, สถาบันขงจื่อในประเทศไทย

Abstract

This paper aims to 1) study problems in the Chinese language research conducting of Chinese teachers, 2) survey the demand in establishing a research center that will facilitate Chinese language teaching personnel, 3) initiate a guideline for the Confucius Institute's Chinese research cooperation with Thai educational institutions in the future using a combined research method. The sample groups were from 27 Confucius Institutes and Confucius Classrooms in Thailand. There were 106 participants giving their evaluation on the key performance of current Confucius Institutes and their opinion on forthcoming Chinese research support.

The results showed that the most special and outstanding of the missions and roles in Thailand is HSK Test Center with an average (Mean = 8.46). The development of Confucius Institutes in Thailand had three main phases: the first phase (2006-2011), the second phase (2012-2016), and the third phase (2017-present). The top three obstacles for conducting Chinese research were 1) the lack of experts in Chinese research (53.3%), 2) the lack of financial support (45.7%), and 3) non-existence of research advisory center (32.4%). Accordingly, the top three reasons or demands for teachers' decision to conduct Chinese research were 1) the instructive experts (71.4 %), 2) research budget (68.6%), and 3) the database to Chinese research resources (46.7%). Guidelines for future cooperation under the support of the Confucius Institute should be promoted by establishing a Chinese Research Support Center in Thailand which potentially has 3 main roles: 1) as a source of research funding; 2) as a resource center Chinese research and information database, and 3) as a center for Chinese experts in providing Chinese research consulting which will benefit Thai teachers in line with the national education strategy in order to upgrading of the role mission and reflecting the value of the establishment of the Confucius Institute in Thailand to the world stage.

Keywords: Mission and Role in Chinese Language Teaching, Problems of Research on Teaching Chinese, Confucius Institutes in Thailand

บทนำ

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 กระทรวงศึกษาธิการไทยได้ร่วมลงนามในข้อตกลงความร่วมมือพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนกับสำนักงานฮั่นปั้นแห่งประเทศจีน⁴ โดยได้มีการก่อตั้งห้องเรียนขงจื้อ (Confucius Classroom) แห่งแรกของโลกขึ้น ณ โรงเรียนวัดไตรมิตรวิทยาลักษณ์และก่อตั้งสถาบันขงจื้อ (Confucius Institute) แห่งแรกในประเทศไทย คือสถาบันขงจื้อ⁵ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปัจจุบันนี้มีสถาบันขงจื้อในประเทศไทยรวม 16 แห่ง ห้องเรียนขงจื้อ 11 แห่ง และเป็นประเทศที่มีสถาบันขงจื้อมากที่สุดในโลก (Hanban, 2020) สถาบันขงจื้อนอกจากจะเป็นสะพานเชื่อมความร่วมมือด้านการศึกษาของไทยกับจีนแล้ว ยังเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้คนไทยมีความรู้ความเข้าใจชาวจีนและวัฒนธรรมจีนมากยิ่งขึ้น โดยมีการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานไปในทิศทางต่าง ๆ สถาบันขงจื้อมีพันธกิจและบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมด้านการเรียนการสอนภาษาจีนและการเผยแพร่วัฒนธรรมจีนที่หลากหลายอย่างเป็นรูปธรรม ไม่ว่าจะเป็นการจัดแข่งขันสะพานภาษาจีน การอบรมครูผู้สอนภาษาจีนระดับชั้นต่าง ๆ ในประเทศไทย การจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นต่าง ๆ การจัดกิจกรรมเผยแพร่วัฒนธรรมจีน การจัดตั้งศูนย์สอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK) ในสถานศึกษาและสถาบันการศึกษาทุกระดับในประเทศไทย เป็นต้น การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ของหน่วยงานของภาครัฐและความร่วมมือจากสถาบันขงจื้อในประเทศไทย นับเป็นจุดเริ่มต้นที่ช่วยพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยให้ทันสมัยและมีความเข้มแข็งด้านวิชาการกับประเทศจีนได้มากยิ่งขึ้น ปัจจุบันสถาบันขงจื้อมีนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยมาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนด้านบุคลากรโดยการจัดส่งครูอาสาสมัครชาวจีนมาสอน การสนับสนุนอุปกรณ์ด้านการเรียนการสอน การผลิตตำรา หนังสือเรียน การร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาวิชาชีพ เป็นต้น ทำให้สถาบันการศึกษาของประเทศไทยหลายแห่งมีโอกาสนในการเข้าถึงการเรียนการสอนภาษาจีนที่มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับคำกล่าวขององค์การสหประชาชาติ (UNESCO, 2014) ที่ระบุว่า สูตรสำเร็จการศึกษา “คุณภาพการศึกษาภาษาต่างประเทศ = (ผู้เรียน+ตำรา+สิ่งแวดล้อม+การสอน)* คุณภาพครูผู้สอน”

อย่างไรก็ตาม พันธกิจและบทบาทหนึ่งของสถาบันขงจื้อในประเทศไทยที่ยังไม่ค่อยโดดเด่นและชัดเจนสักเท่าไร นั่นคือ พันธกิจและบทบาทด้านการส่งเสริมและผลักดันครู อาจารย์ผู้สอนภาษาจีน นักวิจัยภาษาจีน รวมถึงการเป็นหน่วยงานหลักในการสนับสนุนด้านการวิจัยการเรียนการสอนภาษาจีน ถึงแม้ว่า สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาของไทยซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาจารย์และส่งเสริมการวิจัย ด้วยการจัดสรรทุนการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นของครู อาจารย์ผู้สอนภาษาจีน (ทุนสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (สพร.) เพื่อการศึกษา เพื่อการผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มศักยภาพและความเชี่ยวชาญด้านวิจัยและวิชาการของผู้สอนภาษาจีนภายในประเทศไทยซึ่งยังไม่เพียงพอต่อการพัฒนาและยกระดับมาตรฐานด้านการเรียนการสอน

⁴ ปัจจุบันสำนักงานฮั่นปั้นเปลี่ยนชื่อหน่วยงานเป็น ศูนย์แลกเปลี่ยนและส่งเสริมความร่วมมือด้านภาษาจีนระหว่างประเทศ (Centre for Language Education and Cooperation : CLEC) เมื่อเดือน กรกฎาคม ค.ศ. 2020

⁵ ภาษาไทยที่ปรากฏบนเว็บไซต์ทางการคือ สถาบันขงจื้อมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทว่าเพื่อความเป็นเอกภาพในบทความฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงใช้คำว่า “สถาบันขงจื้อ” ตลอดทั้งฉบับ

ภาษาจีน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 - 2559) นอกจากนี้ การพัฒนาคุณภาพบุคลากรด้านภาษาจีน จึงไม่ใช่เพียงแค่การมุ่งพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการมุ่งให้เกิดการพัฒนาวิชาการ วิจัย ยกระดับมาตรฐานความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านภาษาจีน เพื่อเพิ่มศักยภาพของของครู อาจารย์ผู้สอนให้สูงขึ้น และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้อาจารย์เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ส่งเสริมให้ครูยกระดับวิทยฐานะให้มากขึ้นเพื่อสอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา (นริศ วศินานนท์, 2561: 278) การพัฒนาบุคลากรด้านภาษาจีนในปัจจุบัน ไม่เพียงแต่ดำเนินการเรียนการสอนเท่านั้น การศึกษาค้นคว้าและการเพิ่มบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยด้านภาษาจีน จึงนับเป็นอีกหนึ่งภารกิจสำคัญที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพของผู้สอนทุกระดับชั้นและทุกหน่วยงาน ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย

ด้วยเหตุนี้ การสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยภาษาจีนจึงนับเป็นภารกิจสำคัญอีกอย่างที่ต้องมีการเร่งพัฒนาและส่งเสริมอย่างเร่งด่วน และการศึกษาพันธกิจและบทบาทด้านการเรียนการสอนและวิจัยภาษาจีนของสถาบันขงจื่อในประเทศไทยอย่างจริงจัง เพื่อรับทราบปัญหา ด้านการทำวิจัยภาษาจีนของผู้สอนชาวไทยและสำรวจความต้องการหน่วยงานสนับสนุนด้านการวิจัยภาษาจีนในประเทศไทย ภายใต้ศูนย์แลกเปลี่ยนและส่งเสริมความร่วมมือด้านภาษาจีนระหว่างประเทศ (Centre for Language Education and Cooperation : CLEC/ฮันปั้นเตม) โดยตรงจะนำมาซึ่งประโยชน์ต่อครู อาจารย์และบุคลากรด้านภาษาจีนในประเทศไทย อีกทั้งยังจะเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนานักวิจัยภาษาจีนที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศไทยในอนาคตอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาพันธกิจและบทบาทด้านการเรียนการสอนภาษาจีนของสถาบันขงจื่อในประเทศไทย
2. ศึกษาปัญหาในด้านการทำวิจัยภาษาจีนของครูผู้สอนภาษาจีนในประเทศไทย
3. ศึกษาความต้องการสนับสนุนการวิจัยภาษาจีนในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้กำหนดขอบเขตของเนื้อหา 3 ด้าน คือ 1) สภาพทั่วไป 2) พันธกิจหรือกิจกรรมที่โดดเด่นของสถาบันขงจื่อและห้องเรียนขงจื่อในประเทศไทย 3) บทบาทด้านการสนับสนุนการวิจัยการเรียนการสอนภาษาจีน โดยรวบรวมข้อมูลด้านนโยบายและพันธกิจต่าง ๆ ตั้งแต่ก่อตั้งสถาบันจนถึงปัจจุบัน

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือครู อาจารย์และเจ้าหน้าที่ในสังกัดสถาบันขงจื่อและห้องเรียนขงจื่อในประเทศไทยทั้ง 27 แห่ง ซึ่งจำแนกเป็น 1) กลุ่มตัวอย่างสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการสุ่มแบบเจาะจงคือ ผู้อำนวยการสถาบันขงจื่อฝ่ายไทย ภูมิภาคละ 1 แห่ง แห่งละ 1 คน รวม 5 คน 2) กลุ่มตัวอย่าง

การทำแบบสอบถาม โดยคำนวณจากสูตรของ (Cochran, 1963) คือ ครูมัธยมศึกษาชาวไทยที่มีห้องเรียนขงจื้อทั้ง 11 แห่ง จำนวน 49 คน อาจารย์ผู้สอนชาวไทยในหน่วยงานที่มีสถาบันขงจื้อและบุคลากรชาวไทยที่ประจำสถาบันขงจื้อในประเทศไทย ทั้ง 16 แห่ง จำนวน 57 คน รวมทั้งสิ้น 106 คน

เครื่องมือวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดคำถามไว้ 3 ด้าน คือ บทบาทและภาพรวมด้านการเรียนการสอนภาษาจีนของสถาบันขงจื้อฯ ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยภาษาจีนสำหรับผู้สอนในประเทศไทย และความคิดเห็นต่อการสนับสนุนการวิจัยภาษาจีนของสถาบันขงจื้อในประเทศไทย
2. แบบสอบถาม มี 3 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทและพันธกิจในภาพรวมสถาบันฯ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทด้านการเรียนการสอนและวิจัยภาษาจีนของสถาบันฯ ในประเทศไทย ความต้องการสนับสนุนการทำวิจัยภาษาจีนในประเทศไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลสัมภาษณ์ โดยการถอดเทป จำแนกข้อมูลตามประเด็นที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยสังเคราะห์เนื้อหาผ่านรูปแบบการจัดหมวดหมู่ จากนั้นเรียบเรียงสาระสำคัญของข้อค้นพบ สรุปเนื้อหาแต่ละหมวดหมู่ตามผลที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive and analytical methods)
2. ข้อมูลแบบสอบถาม โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ณ ความเชื่อมั่น 95% ($z = 1.96$) และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.8 (Cochran, 1963) นำเสนอผลในลักษณะการพรรณนาและวิเคราะห์ (descriptive and analytical methods)

การทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษาพันธกิจและบทบาทด้านการเรียนการสอนและวิจัยภาษาจีนของสถาบันขงจื้อในประเทศไทยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบการดำเนินวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปของสถาบันขงจื้อและห้องเรียนขงจื้อในประเทศไทย

ในปี พ.ศ.2544 รัฐบาลจีนและไทยได้ลงนามในข้อตกลงเรื่อง “ความร่วมมือด้านวัฒนธรรมระหว่างรัฐบาลจีน-ไทย” เพื่อผลักดันให้เกิดการแลกเปลี่ยนและมีการพัฒนาทางวัฒนธรรมของทั้งสองประเทศ โดยในปี 2546 ซึ่งเป็นช่วงท้ายของแผนปฏิบัติงานด้านวัฒนธรรมฉบับที่ 3 อันเป็นที่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการไทย หรือแนวทางที่จะนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ผ่านรูปแบบความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและหน่วยงานด้านการศึกษาของไทยและจีน กระทั่งนำมาสู่การขอยื่นจัดตั้งสถาบันขงจื้อในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2549 จำนวน 14 แห่ง ซึ่งปัจจุบันนี้มีสถาบันขงจื้อที่อยู่ภายใต้ความร่วมมือ

มือกับสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั่วประเทศไทย รวม 16 แห่ง และห้องเรียนขงจื่อที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้นในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั่วประเทศไทย รวม 11 แห่ง ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลวันเวลาและสถานที่ก่อตั้งสถาบันขงจื่อในประเทศไทย

ลำดับ	มหาวิทยาลัยฝ่ายจีน	มหาวิทยาลัยฝ่ายไทย	วันที่ก่อตั้ง	สถานที่ตั้ง	ชื่อสถาบันฯ
1	มหาวิทยาลัยซีหนัน	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	5 ก.ค. 49	ขอนแก่น	สถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัยขอนแก่น
2	มหาวิทยาลัยหัวเฉียว	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	พ.ค. 49	กรุงเทพฯ	สถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3	มหาวิทยาลัยเซี่ยเหมิน	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	20 ส.ค.45	เชียงราย	ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (สถาบันขงจื่อ)
4	มหาวิทยาลัยเวินโจว	มหาวิทยาลัยบูรพา	5 เม.ย.49	ชลบุรี	สถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัยบูรพา
5	มหาวิทยาลัยครุศาสตร์ ยูนนาน	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	2549	เชียงใหม่	สถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
6	มหาวิทยาลัยปักกิ่ง	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2549	กรุงเทพฯ	สถาบันขงจื่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7	มหาวิทยาลัยครุศาสตร์ กวางซี	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	2549	นครศรีธรรมราช	สถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
8	มหาวิทยาลัยเซี่ยงไฮ้	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตภูเก็ต	2549	ภูเก็ต	สถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต
9	มหาวิทยาลัยชนชาติ กวางสี	มหาสารคาม	2549	มหาสารคาม	สถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
10	มหาวิทยาลัยครุศาสตร์ เทียนจิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	2549	กรุงเทพฯ	สถาบันขงจื่อ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
11	มหาวิทยาลัยกวางสี	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (สุพรรณบุรี)	2549	สุพรรณบุรี	สถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
12	มหาวิทยาลัยฉงชิ่ง	เทศบาลเมืองเบตง	2549	ยะลา	สถาบันขงจื่อเมืองเบตง
13	มหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเทียนจิน	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	2549	กรุงเทพฯ	สถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
14	มหาวิทยาลัยแพทย์แผนจีนเทียนจิน	มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	2549	สมุทรปราการ	สถาบันขงจื่อการแพทย์แผนจีนมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
15	มหาวิทยาลัยเทียนจิน	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	24 มิ.ย. 2558	กรุงเทพฯ	สถาบันขงจื่อเส้นทางสายไหมทางทะเล
16	มหาวิทยาลัยต้าหลี่	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร	2558	กรุงเทพฯ	สถาบันขงจื่อเส้นทางสายไหมทางทะเลมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ทั้งนี้ การจัดตั้งสถาบันขงจื่อภายใต้ระเบียบการของจัดตั้ง 4 ข้อคือ 1) องค์กรหรือมหาวิทยาลัยที่ขอจัดตั้งสถาบันขงจื่อต้องเป็นนิติบุคคลที่ถูกต้องตามกฎหมายและประกอบภารกิจเกี่ยวกับการเรียนการสอน 2) เมืองหรือพื้นที่ที่องค์กรหรือมหาวิทยาลัยที่ขอจัดตั้งสถาบันขงจื่อ มีความต้องการที่จะเรียนภาษาและวัฒนธรรมจีน 3) มีความพร้อมทางด้านบุคลากร สถานที่ และอุปกรณ์ตามข้อกำหนดของสถาบันขงจื่อ 4) มีเงินทุนที่เพียงพอและแหล่งงบประมาณที่มั่นคง ซึ่งสถาบันขงจื่อเป็นองค์กรที่ไม่แสวงผลกำไรที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างรัฐบาลจีนและหน่วยงานด้านการศึกษาในประเทศต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์หลักคือส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติ สนับสนุนและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับทรัพยากรด้านการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมจีนแก่ชาวต่างชาติทั่วโลก เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย ร่วมสร้างสรรคโลกแห่งสันติสุขและสมานฉันท์ (Hanban, 2020) ภายใต้ความร่วมมือด้านการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยที่มีสถาบันขงจื่อเป็นแรงขับเคลื่อนหลัก ซึ่งได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลากว่า 15 ปีนั้นได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทที่สำคัญยิ่งของสถาบันขงจื่อที่มีต่อการพัฒนาความร่วมมือและการสนับสนุนกิจกรรมด้านวิชาการภาษาจีนและส่งเสริมวัฒนธรรมจีนอย่างชัดเจน

2) แนวคิดทฤษฎีอำนาจอ่อนและนโยบายด้านการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมด้านนโยบายการศึกษาของสถาบันขงจื่อ (Man & Phenmanee, 2018: 175) กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของสถาบันขงจื่อในการนำนโยบายด้านการทูตเชิงวัฒนธรรมมาใช้ในประเทศไทยว่า สถาบันขงจื่อเป็นองค์กรหลักในการจัดสอบและทดสอบภาษาจีน การส่งเสริมวัฒนธรรมและการแลกเปลี่ยนการศึกษาของประเทศไทยและประเทศจีน สถาบันขงจื่อเป็นองค์กรที่เชื่อมประสานการต่างประเทศที่มีฐานอยู่ในมหาวิทยาลัยและอยู่ภายใต้การสนับสนุนของรัฐบาล บุคลากรของไทยรับผิดชอบงานด้านการบริหารและประสานงานภายนอกที่บุคลากรชาวจีนรับผิดชอบด้านการสอนและโปรแกรมแลกเปลี่ยน ซึ่งทำให้สถาบันขงจื่อในประเทศไทยประสบความสำเร็จในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาทั้งนี้ (Trisanawadee, 2020: 419.; Da, 2020: 30) กล่าวว่ายภายใต้้นโยบายการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนและเผยแพร่วัฒนธรรมจีนผ่านสถาบันขงจื่อในวันเจริญรุ่งเรืองขึ้น ทำให้การทูตวัฒนธรรมจีนแข็งแกร่งขึ้นในหลายประเทศภายในเวลาสิบกว่าปีที่ผ่านมาและทำให้เกิดปรากฏการณ์สำคัญที่อาเซียนโดยเฉพาะในประเทศไทย นักวิชาการ (Volodzko, 2015: 78.; Ding, 2014: 178) มีความเห็นว่าสถาบันขงจื่อไม่ใช่หน่วยงานแรกในการเชื่อมโยงวัฒนธรรมผ่านรูปแบบการสอนภาษาเพื่อดึงดูดชาวต่างชาติ ในอดีตสถาบันภาษาบริติช คัลชิน สถาบันภาษาของเยอรมนี เดอะจอร์จ และสมาพันธ์ผู้พูดภาษาฝรั่งเศสก็ดำเนินนโยบายลักษณะเดียวกันนี้

ภายใต้มิติของการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาและเผยแพร่วัฒนธรรมจีนผ่านสถาบันขงจื่อ ตามแนวคิดที่ว่า การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของอำนาจอ่อนเพราะการศึกษาคือการปลูกฝังที่เรียบง่ายและแนบเนียนที่สุด ทุกคนเชื่อและยอมรับว่า การศึกษา=ปลอดภัยและเชื่อถือได้ ซึ่งคือการปลูกฝังแบบหยั่งลึกนั่นเอง (กาญจนา สกกุลเพชรอร่าม, ชลธิ์ เสมอเชื้อ, 2564: 16) นอกจากนี้ (Wang, 2019: 102) กล่าวว่า แม้การดำเนินงานของสถาบันขงจื่อจะถูกมองว่าเป็นการซ่อนเร้น

กลยุทธ์ทางการทูต แฝงแนวคิดพลังอำนาจอ่อน ทว่าผู้รับยินดีหรือยอมรับเงื่อนไขโดยทั้งสองฝ่าย ได้ประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งก็คือได้รับการยอมรับโดยสมัครใจ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน หรือหน่วยงานด้านการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาในไทย (Chiangmai University, 2012.; Kasetsart University, 2013.; อักษรศรี พานิชสาส์น หลี เทรินเหลียง จิตติกานต์ วงษ์กัญญา และพิรพงษ์ ตรีชะฎา, 2554:) จึงเห็นด้วยกับการดำเนินงานในลักษณะนี้ต่อไป (Tangyuenyong.; Choonharuangdej, 2018: 98) การร่วมมือระหว่างสถาบันกับหน่วยงานในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นการให้ทุนไปเรียนต่อประเทศจีน การส่งเสริมความร่วมมือทางการศึกษาในเชิงนโยบาย การส่งครูอาสาสมัครชาวจีนมาสอน การแลกเปลี่ยนนักศึกษาสาขาภาษาจีนไปเรียนที่ประเทศจีน ฯลฯ กิจกรรมเหล่านี้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อระบบการศึกษาในประเทศไทยตั้งแต่ระดับจนถึงระดับล่าง 3 ปัจจัยหลักด้วยกัน คือ หน่วยงานการศึกษา ผู้เรียน และผู้สอน อย่างไรก็ตาม การพัฒนาคุณภาพบุคลากรด้านภาษาจีนไม่ใช่แค่การมุ่งพัฒนาการเรียนการสอนอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการมุ่งให้เกิดการพัฒนาวิชาการ การวิจัย เพื่อยกระดับมาตรฐานความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านภาษาจีน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ก่อตั้งสถาบันภาษาจีน (泰国教育部基础教育委员会) ขึ้นในปี พ.ศ.2561 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาภาษาจีนและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย และมีหน่วยงานหลักในการดำเนินงานเชิงรุกด้านการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย และสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย เป็นต้น

3) แนวคิดการพัฒนาบุคลากรด้านการเรียนการสอนและการวิจัยภาษาจีน

ทิศทางการร่วมมือของหน่วยงานการศึกษาระดับกระทรวง ทบวงกรม ได้ให้ความสำคัญกับครูผู้สอนภาษาจีนเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เรื่องการผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ยุทธศาสตร์ชาติ, 2564) จากการประชุมเสวนาผู้บริหารกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สถาบันราชภัฏและโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่สอนภาษาจีนในประเทศไทย เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2564 ซึ่งเป็นการประชุมออนไลน์ ในหัวข้อ จีนศึกษารูปแบบใหม่-โครงการครูผู้สอน ซึ่งจัดขึ้นโดยศูนย์ส่งเสริมความร่วมมือภาษาจีนนานาชาติ ประจำประเทศไทย (CLEC-BANGKOK) โดย Mr. Wang Huichang ผู้อำนวยการศูนย์ฯ กล่าวว่านโยบายและทิศทางในระยะ 5 ปีนี้จะมีมุ่งส่งเสริมการผลิตครูภาษาจีนและเลี้ยงกลุ่มเป้าหมายลำดับแรกคือกลุ่มสถาบันราชภัฏ ที่ไม่ได้มีสถาบันซึ่งตั้งอยู่ภายในหน่วยงาน ผนวกกับทิศทางการสนับสนุนของหน่วยงานของภาครัฐและความร่วมมือจากสถาบันซึ่งอยู่ในประเทศไทยในมหาวิทยาลัยต่างๆ นับเป็นจุดเริ่มต้นที่ช่วยพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยให้ทันสมัยและมีความเข้มแข็งด้านวิชาการกับประเทศจีนได้มากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม พันธกิจและบทบาทของสถาบันซึ่งตั้ง ไม่เพียงแต่ส่งเสริมการเรียนการสอน และเผยแพร่วัฒนธรรมจีนเท่านั้น สถาบันซึ่งตั้งหลายแห่งในต่างประเทศ เช่น สถาบันซึ่งตั้งมหาวิทยาลัยริตตีเมคัง (Confucius Institute at Ritsumeikan University) ในประเทศญี่ปุ่น

ซึ่งดำเนินนโยบายสนับสนุนด้านการวิจัยอย่างเป็นรูปธรรมมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งสถาบันฯ โดยร่วมมือกับศูนย์วิจัยวัฒนธรรมอาหารนานาชาติของมหาวิทยาลัย และเปิดตัวโครงการวิจัยที่เน้นที่วัฒนธรรมอาหารจีน และการวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมอาหารจีนผ่านการสะสมของการวิจัยเปรียบเทียบ การวิจัยทางประวัติศาสตร์ ข้อมูลการสำรวจเกี่ยวกับวัฒนธรรมอาหาร ฯลฯ และได้รับการสนับสนุนจากพิพิธภัณฑสถานชาติพันธุ์วิทยาแห่งชาติญี่ปุ่น จัดการประชุมวัฒนธรรมอาหารแห่งเอเชียครั้งที่ 6 ขึ้นที่มหาวิทยาลัยริตสึเมดัง ในขณะเดียวกันยังมีความร่วมมือกับคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยปักกิ่ง (Peking University) ร่วมจัดการประชุมวิชาการระดับนานาชาติด้านกฎหมายจีน และญี่ปุ่น เป็นประจำทุกปี ในช่วงฤดูใบไม้ร่วง (Ritsumei Confucius, 2021: online) นอกจากนี้ สถาบันของจ้อมหาวิทยาลัยเซาธ์แฮมตัน ประเทศอังกฤษ (Confucius Institute, University of Southampton) ไม่เพียงแต่จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนเท่านั้น สถาบันยังจัดให้มีหน่วยงานสนับสนุนทุนวิจัย และทุกปีจะร่วมกับมหาวิทยาลัยเซี่ยเหมิน (Xiamen University) ประเทศจีนจัดการประชุมวิชาการระดับนานาชาติด้านการเรียนการสอนภาษาจีนนานาชาติในประเทศอังกฤษด้วย

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดและทฤษฎีอำนาจอ่อนและนโยบายด้านการศึกษา ภายใต้มิติการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาและเผยแพร่วัฒนธรรมจีนของสถาบัน ชงจื่อ (Man & Phenmanee, 2018: 178-179) แนวคิดการพัฒนาบุคลากรด้านการเรียนการสอน และการวิจัยภาษาจีน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ยุทธศาสตร์ชาติ, 2564) และแนวทางการดำเนินความร่วมมือ (อักษรศรี พานิชสาส์น หลี่ เหมินเหลียง จิตติกานต์ วงษ์กำภู และพิรพงษ์ ตรีชะฎา, 2554: 102) ซึ่งทิศทางยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เรื่องการผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถาบันหรือหน่วยงานด้านการศึกษา สถาบันอุดมศึกษาในไทย โดยนำมาเปรียบเทียบและใช้วิเคราะห์ถึงแนวคิดนโยบาย บทบาท พันธกิจ อีกทั้งวิธีการดำเนินงานของสถาบันชงจื่อในปัจจุบัน และภายใต้แนวคิดการยอมรับโดยสมัครใจและเล็งเห็นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นร่วมกันทั้งสองฝ่าย (win-win) เพื่อตอบโจทย์วัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการศึกษาพันธกิจและบทบาทด้านการเรียนการสอนและวิจัยภาษาจีนของสถาบันชงจื่อในประเทศไทยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน รวมจำนวน 106 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n=106)

Factor		Counts	%
เพศ	ชาย	27	25.5
	หญิง	79	74.5
ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	59	55.7
	ปริญญาโท	34	32.1
	ปริญญาเอก	13	12.3
หน่วยงานต้นสังกัด	มัธยมศึกษา	18	17.0
	มหาวิทยาลัย	88	83.0
ตำแหน่ง	ครู/อาจารย์ผู้สอน	57	53.8
	เจ้าหน้าที่	49	46.2
ประสบการณ์ทำงาน	3 ปีขึ้นไป	62	58.5
	น้อยกว่า 3 ปี	44	41.6

จากตาราง 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 79 คน ร้อยละ 74.50 และเพศชาย จำนวน 27 คน ร้อยละ 25.50 ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 59 คน ร้อยละ 55.70 การศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 34 คน ร้อยละ 32.10 และ การศึกษาในระดับปริญญาเอก จำนวน 13 คน ร้อยละ 12.30 ตามลำดับ นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 88 คน ร้อยละ 83.0 ทำงานอยู่ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 18 คน ร้อยละ 17.0 ซึ่งส่วนมากปฏิบัติงานในตำแหน่งครู/อาจารย์ผู้สอน จำนวน 57 คน ร้อยละ 53.8 และเป็นเจ้าหน้าที่ประจำสถาบันฯ จำนวน 49 คน ร้อยละ 46.20 โดยครู/อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีประสบการณ์สอน 3 ปีขึ้นไป จำนวน 62 คน ร้อยละ 58.5 และ ประสบการณ์น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 44 คน ร้อยละ 41.6 ซึ่งอาจจะหมายถึงผู้ที่กำลังจบใหม่และได้ทำงานในสายอาชีพครู อาจารย์ภาษาจีนชาวไทยในปัจจุบัน

2. การวิเคราะห์พันธกิจ บทบาทการดำเนินงานของสถาบันฯ ในประเทศไทย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย (Mean=7.66) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD=1.82) และใช้สถิติช่วงความเชื่อมั่นในการวัดค่าระดับความมั่นใจ (confidence interval) ที่ 95% แบบสอบถามมีค่า Cronbrach's alpha เท่ากับ 0.914 ซึ่งเป็นเกณฑ์ความน่าเชื่อถือสูง (reliability) โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติและภาพรวมการดำเนินงานของสถาบันขงจื้อในประเทศไทย

	Items	Mean	SD	95%CI		t	p
				Lo	U		
Primary	(B01) ภาพรวมของการดำเนินงานกิจการของสถาบันขงจื้อในประเทศไทย	7.58	1.64	7.26	7.89	47.43	0.00
	(B02) การจัดการเรียนการสอนภาษาจีน	7.55	1.87	7.19	7.91	41.60	0.00
	(B03) การอบรมครู อาจารย์ ผู้สอนภาษาจีน	7.59	1.99	7.21	7.98	39.30	0.00
	(B04) การเป็นศูนย์สอบและจัดสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน HSK	8.46	1.64	8.15	8.78	53.13	0.00
	(B05) การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อประเทศจีน	7.74	1.94	7.36	8.11	41.08	0.00
Maritime	(B06) การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนประกวดทักษะภาษา	7.94	1.77	7.60	8.28	46.30	0.00
	(B07) การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมจีน	7.83	1.86	7.47	8.19	43.24	0.00
	(B08) การจัดหาทุนการศึกษาระยะสั้น-ระยะยาว	7.77	1.93	7.40	8.15	41.39	0.00
	(B09) การจัดทำหลักสูตรเฉพาะเพื่อบริการวิชาการแก่ส่วนราชการ	7.22	1.98	6.84	7.60	37.60	0.00
	(B10) การจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าขงจื้อในประเทศไทย	6.75	2.76	6.22	7.29	25.20	0.00

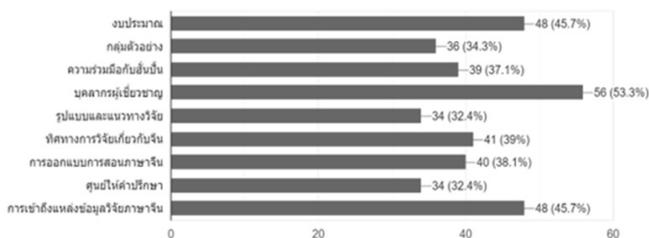
จากตาราง 3 พบว่า กิจกรรมที่เป็นลักษณะพิเศษและโดดเด่นของสถาบันขงจื้อฯ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย (Mean) จากมากไปน้อยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) จากน้อยไปหามาก 5 ลำดับแรก คือ 1) การเป็นศูนย์สอบและจัดสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK) มีค่าเฉลี่ย (Mean=8.46) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD=1.64) 2) การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนประกวดทักษะภาษา มีค่าเฉลี่ย (Mean=7.94) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD=1.77) 3) การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมจีน มีค่าเฉลี่ย (Mean=7.83) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD=1.86) 4) การจัดหาทุนการศึกษาระยะสั้น-ระยะยาว มีค่าเฉลี่ย (Mean=7.77) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD=1.93) 5) การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อประเทศจีน มีค่าเฉลี่ย (Mean=7.74) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD=1.94) นอกจากนี้ พบว่า กิจกรรมหรือโครงการที่มีค่าเฉลี่ย (Mean) จากน้อยไปมาก และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับท้ายสุด คือ 1) การจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าขงจื้อในประเทศไทย มีค่าเฉลี่ย (Mean=6.75) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD=2.76) 2) การจัดทำหลักสูตรเฉพาะเพื่อบริการวิชาการแก่

ส่วนราชการ มีค่าเฉลี่ย (Mean=7.22) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD=1.98) 3) การจัดการเรียนการสอนภาษาจีน มีค่าเฉลี่ย (Mean=7.55) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD=1.87)

3. การวิเคราะห์ห้บทบาทด้านการศึกษาและวิจัยภาษาจีนของสถาบันขงจื่อในประเทศไทยสืบเนื่องจากวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 2-3 เพื่อศึกษาปัญหาในการทำวิจัยภาษาจีนของครู/อาจารย์ผู้สอนภาษาจีนในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงทำการสำรวจความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในประเด็นเรื่องการมีหน่วยงานสนับสนุนด้านการวิจัยภาษาจีน ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดตอบได้มากกว่า 1 ข้อ จำแนกเป็น 3 ประเด็น คือ 1) ปัญหาการทำวิจัยภาษาจีนของครู/อาจารย์ผู้สอน 2) การมีหน่วยงานสนับสนุนด้านการวิจัยภาษาจีนและเหตุผล 3) ปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจทำวิจัยภาษาจีน ผู้วิจัยใช้สถิติร้อยละในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผล ดังนี้

3.1 ผลวิเคราะห์ปัญหาการทำวิจัยภาษาจีนของครู/อาจารย์ผู้สอนในประเทศไทย

ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 106 คน แสดงความคิดเห็นต่อปัญหาในการทำวิจัย โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ภาพที่ 1 ผลวิเคราะห์ปัญหาการทำวิจัยภาษาจีนของครู/อาจารย์ในประเทศไทย

จากภาพ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดว่าปัญหาหลักในการทำวิจัยภาษาจีนของครู/อาจารย์ในประเทศไทยคือ เรื่องผู้เชี่ยวชาญ คิดเป็นร้อยละ 53.3 งบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 45.7 ทิศทางการวิจัยเกี่ยวกับภาษาจีนและการเข้าถึงแหล่งข้อมูลวิจัยภาษาจีน คิดเป็นร้อยละ 39.0 การออกแบบการเรียนการสอนภาษาจีน คิดเป็นร้อยละ 38.1 ความร่วมมือกับฮั่นนั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.1 กลุ่มตัวอย่าง (งานวิจัย) คิดเป็นร้อยละ 34.3 รูปแบบและแนวทางการวิจัยและศูนย์ให้คำปรึกษาวิจัย คิดเป็นร้อยละ 32.4 เท่ากัน

3.2 ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นการมีหน่วยงานสนับสนุนด้านการวิจัยภาษาจีน

ผลวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 106 คน คิดเห็นต่อการมีหน่วยงานสนับสนุนวิจัย และปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจทำวิจัย โดยนำเสนอผล ดังนี้

ตารางที่ 4 เหตุผลที่ควรมีหน่วยงานสนับสนุนด้านวิจัยภาษาจีนของสถาบันขงจื่อในประเทศไทย

ลำดับ ที่	เหตุผลที่ควรมีหน่วยงาน สนับสนุน	ร้อยละ	ปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจ การทำให้วิจัยภาษาจีน	ร้อยละ
1	เป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลการศึกษา วิจัยภาษาจีน	48.50	ด้านผู้เชี่ยวชาญภาษาจีน	71.4
2	มีที่ปรึกษาวิจัยและสนับสนุนการ เผยแพร่งานวิจัย	25.60	ด้านงบประมาณ	68.6
3	เพิ่มทักษะการสอนภาษาจีนและ พัฒนาภาษาจีน	13.22	แหล่งข้อมูลวิจัยภาษาจีนและ ทิศทางการวิจัย	46.7
4	เพื่อยกระดับและเพิ่มวิทยฐานะ คุณครูภาษาจีน	6.66	ด้านศูนย์ให้คำปรึกษาวิจัย	41.0
5	เผยแพร่ข้อมูลการศึกษา	4.76	ด้านความร่วมมือกับฮั่นปิ่น	39.0
6	ศูนย์นโยบาย ยุทธศาสตร์และอื่น ๆ	1.26	ด้านรูปแบบและแนวทางการวิจัย และการออกแบบการสอนภาษาจีน	28.6

จากตาราง 4 พบว่าเหตุผลที่ควรมีหน่วยงานสนับสนุนการทำวิจัยภาษาจีน 3 อันดับแรก คือ 1) เป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลการศึกษาวิจัยภาษาจีน ร้อยละ 48.50 2) มีที่ปรึกษาวิจัย และสนับสนุนการเผยแพร่งานวิจัย ร้อยละ 25.60 และ 3) เพื่อเพิ่มทักษะการสอนภาษาจีน และพัฒนาภาษาจีน ร้อยละ 13.22 ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจการทำวิจัยภาษาจีนของผู้ตอบแบบสอบถาม 3 อันดับแรก คือ 1) ด้านการมีผู้เชี่ยวชาญภาษาจีน ร้อยละ 71.4 2) ด้านงบประมาณ ร้อยละ 68.6 และ 3) แหล่งข้อมูลวิจัยภาษาจีนและทิศทางการวิจัย ร้อยละ 46.7 ตามลำดับ

3.3 ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสนใจการทำวิจัยภาษาจีนในอนาคต

สืบเนื่องจากวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาปัญหาในการทำวิจัยภาษาจีนของครู/อาจารย์ผู้สอนภาษาจีนในประเทศไทย ผู้วิจัยจึงทำการสำรวจความต้องการและความสนใจหัวข้อสำหรับการทำวิจัยภาษาจีนในอนาคต ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด โดยผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 106 คน มีความสนใจในการทำวิจัยภาษาจีนในอนาคต โดยการจัดประเภทและหมวดหมู่วิจัยตาม จุฬาลักษณ์ ขอบงาม, สรรพสิริ ส่งสุขรุจิโรจน์ และเนตรนันทิพย์ บุตดาวงศ์, 2563: 151) ซึ่งจำแนกเป็น 3 ประเด็น คือ 1) วิจัยเพื่อองค์ความรู้ 2) วิจัยสถาบันเพื่อศึกษาระบบและโครงสร้าง 3) วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยนำเสนอผล ดังนี้

ตารางที่ 5 การจำแนกประเภทหัวข้อที่สนใจในการทำวิจัยภาษาจีน

ลำดับ ที่	ประเภทหัวข้อวิจัยที่สนใจ	ร้อยละ	ประเภทของการวิจัย		
			วิจัย องค์ความรู้	วิจัย สถาบัน	วิจัยการเรียน การสอน
1	การเรียนการสอนภาษาจีน	29.97	✓	-	-
2	ภาษาศาสตร์	25.20	-	-	✓
3	วัฒนธรรมจีนและจีนศึกษา	20.25	-	✓	-
4	การวิจัยสถาบัน ทุนความร่วมมือ	19.44	✓	-	-
5	อื่น ๆ	5.14	✓	-	-
รวม		100			

จากตาราง 5 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความสนใจหัวข้อวิจัยประเภท 1) วิจัยองค์ความรู้ มากเป็นอันดับหนึ่งซึ่งประเภทหัวข้อวิจัยที่สนใจ ประกอบด้วย ด้านการเรียนการสอนภาษาจีน ร้อยละ 29.97 มีความสนใจหัวข้อการวิจัยสถาบันและทุนความร่วมมือ ร้อยละ 19.44 และ มีความสนใจหัวข้อการทำวิจัยด้านอื่น ๆ ร้อยละ 5.14 ตามลำดับ 2) ประเภทวิจัยการเรียนการสอน โดยมีความสนใจหัวข้อการวิจัยภาษาศาสตร์ ร้อยละ 25.20 3) ประเภทวิจัยสถาบัน โดยมีความสนใจหัวข้อวิจัยด้านวัฒนธรรมจีนและจีนศึกษา ร้อยละ 20.25

ตอนที่ 2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

การสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถาบันขงจื่อฝ่ายไทย ทั้ง 5 แห่ง รวม 5 คน โดยมีประเด็นคำถาม 3 ด้าน คือ 1) ข้อมูลทั่วไป พันธกิจและบทบาทด้านการเรียนการสอนภาษาจีน 2) ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยภาษาจีนสำหรับผู้สอนในประเทศไทย และ 3) ความคิดเห็นต่อการสนับสนุนการวิจัยภาษาจีนของสถาบันขงจื่อในประเทศไทย หลังจากนั้นจึงวิเคราะห์เนื้อหาโดยการจัดหมวดหมู่และเรียบเรียงสาระสำคัญของข้อมูลสัมภาษณ์ และสรุปเนื้อหาแต่ละหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์วิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อมูลในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ ดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไป พันธกิจและบทบาทด้านการเรียนการสอนภาษาจีน

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ข้อมูลด้านโครงสร้างการบริหารของสถาบันขงจื่อในประเทศไทย มี 4 แบบ คือ 1) โครงสร้าง a สถาบันขงจื่อที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานอธิการบดี มีฐานะเป็นองค์กรในกำกับของมหาวิทยาลัยที่มีการบริหารจัดการเป็นอิสระจากระบบราชการ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, 20 ธ.ค. 63) 2) โครงสร้าง b สถาบันขงจื่อที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยตรงกับคณะ/วิทยาลัย/สำนักวิชาภาษาจีน ทำงานร่วมกันระหว่างคณะหรือสาขาวิชาภาษาจีนในมหาวิทยาลัย (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, 24 พ.ย. 63) 3) โครงสร้าง c สถาบันขงจื่อที่อยู่ภายใต้การบริหารจากศูนย์ภาษาและวัฒนธรรม โดยเกิดขึ้นจากการจัดตั้งศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธรขึ้นก่อน แล้วจึงก่อตั้งสถาบันขงจื่อฯ ในภายหลัง และเป็นแห่งเดียวที่ไม่มีตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายไทย แต่มีผู้อำนวยการศูนย์ภาษาฯ ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อำนวยการสถาบันขงจื่อฝ่ายจีน (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, 10 ธ.ค. 63) 4) โครงสร้าง d

สถาบันขงจื่อรูปแบบใหม่ (สถาบันขงจื่อเส้นทางสายไหมทางทะเล) โดยมีประธานสถาบัน รองประธานสถาบัน ผู้อำนวยการสถาบันขงจื่อฝ่ายจีนและฝ่ายไทย มีสำนักงานเลขาธิการสถาบันฯ (headquarter) และแยกเป็นสาขา (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5, 20 พ.ศ. 64) เป็นต้น

พันธกิจ บทบาทด้านการเรียนการสอนภาษาจีน นับจากก่อตั้งสถาบันฯ เมื่อปี พ.ศ. 2549 จนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลากว่า 15 ปี โดยผู้วิจัยจำแนกเป็น 3 ช่วง โดยใช้เกณฑ์ การแบ่งช่วงเวลาตามแผนกลยุทธ์/แผนปฏิบัติการ 5 ปี (action plan) ของสถาบันขงจื่อ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (Khon Kaen University, 2017: online) ซึ่งปรากฏบนหน้าเว็บไซต์ทางการไว้ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, 18 พ.ย. 63) ดังนี้

พันธกิจระยะแรก

(ปี 2549-2554)

พันธกิจระยะที่สอง

(ปี 2555-2559)

พันธกิจระยะที่สาม

(ปี 2560-ปัจจุบัน)

ภาพที่ 2 ระยะเวลาการดำเนินพันธกิจของสถาบันขงจื่อในประเทศไทย

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ในช่วงทศวรรษแรก (ปี 2549-2559) สถาบันขงจื่อทุกแห่งมีการ ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และพันธกิจหลัก 5 ข้ออย่างต่อเนื่อง กิจกรรมหลักที่เกิดขึ้น เช่น เปิด สอนภาษาจีนสำหรับบุคคลภายนอก จัดกิจกรรมภาษาจีนให้กับโรงเรียน เป็นต้น แต่ด้วยความ เปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างสังคม และบริบททางการศึกษาของประเทศไทยที่เปลี่ยนไปรวมถึงความ ร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนที่มีความหลากหลายมากขึ้น ทำให้สถาบันขงจื่อฯ มีการปรับ เปลี่ยนเป็นศูนย์การเรียนรู้ภาษาจีนและการเผยแพร่วัฒนธรรมจีนอย่างเต็มรูปแบบ ในช่วงปลาย พันธกิจระยะที่สอง (ปี 2555-2559) เกิดกิจกรรมใหม่ขึ้นมากมาย เช่น เป็นศูนย์จัดอบรมภาษาจีน และศูนย์สอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK) เป็นศูนย์ส่งครูอาสาสมัครภาษาจีนไปสอนยังโรงเรียน เครือข่าย เป็นศูนย์จัดค่ายภาษาจีนฤดูร้อน (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, 20 ธ.ค. 63) กระทั่งเข้าสู่ช่วงพันธกิจ ระยะที่สาม (ปี 2560-ปัจจุบัน) พบว่า สถาบันขงจื่อแต่ละแห่งมีการให้บริการวิชาการแก่สังคม รูปแบบหลากหลายมากขึ้น เช่น ร่วมกับมหาวิทยาลัยประเทศจีนจัดทำ MOOC course วิชาภาษาจีน (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, 10 ธ.ค. 63) จัดการบรรยายวิชาการระดับสูงแบบออนไลน์จากผู้เชี่ยวชาญ ด้านการเรียนการสอนภาษาจีน (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, 24 พ.ย. 63) เป็นศูนย์กลางการอบรมครู อาชีวศึกษาในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อบรมภาษาจีนด้านรถไฟความเร็วสูง มีโครงการ China-ASEAN Education Cooperation Forum (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, 18 พ.ย. 63) อย่างไรก็ตาม ก็ยังไม่มีสถาบันขงจื่อใดที่มีบทบาทหรือพันธกิจในการสนับสนุนการวิจัยภาษาจีนอย่างเป็นทางการ

มีเพียงการให้ทุนสนับสนุนการในการนำเสนอผลงานในเวทีประชุมระดับชาติหรือนานาชาติ และเมื่อปี พ.ศ.2559 สถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัยบูรพาได้ร่วมกับมหาวิทยาลัยพันธมิตรในประเทศไทยอีกสามแห่งจัดการประชุมวิชาการระดับนานาชาติด้านเงินศึกษา ครั้งที่ 1 ขึ้น ณ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4, 20 ธ.ค. 63)

2) ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยภาษาจีนสำหรับผู้สอนในประเทศไทย

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ปัจจุบันสถาบันขงจื่อในประเทศไทยบางแห่งเป็นหน่วยงานที่มีผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนอันดับต้นๆของประเทศไทย และเป็นหน่วยงานที่มีรูปแบบการบริหารโดยตรงกับคณะและสาขาวิชาภาษาจีน มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านภาษาจีนโดดเด่นเป็นพิเศษ มีกิจกรรมบรรยายวิชาการที่จัดเพื่อสนับสนุนหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอกด้านภาษาจีนของคณะฯ รวมถึงมีผลงานทางวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศ (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2, 24 พ.ย. 63) บางแห่งมีการสนับสนุนงบประมาณให้กับเฉพาะบุคลากรภายในหน่วยงานในการเข้าร่วมนำเสนอบทความในงานประชุมวิชาการระดับชาติและระดับนานาชาติก็ตาม บางแห่งมีงบประมาณในการส่งเสริมการทำวิจัยและอำนวยความสะดวกสำหรับผู้ที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงเท่านั้น (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3, 10 ธ.ค. 63) ทุกปีสถาบันขงจื่อในประเทศไทยหลายแห่งจะมีการอบรมพัฒนาทักษะและให้ความรู้ครูผู้สอนภาษาจีนหลากหลายรูปแบบ เช่น โครงการอบรมครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อบรมภาษาจีนสำหรับครูอาชีวศึกษา การอบรมเทคนิคการเรียนการสอน การออกแบบชั้นเรียน การเขียนหนังสือเรียนหรือเอกสารประกอบการเรียน เป็นต้น (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 1, 18 พ.ย. 63)

จากการสะท้อนปัญหาการดำเนินงานของสถาบันฯ ผู้บริหารมีความคิดเห็นตรงกันว่า การพัฒนาครูด้านการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อการถ่ายทอดภาษาและวัฒนธรรมจีนต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก ผู้บริหารเองก็ต้องการให้ครูผู้สอนภาษาจีนมีการพัฒนาองค์ความรู้ที่รอบด้าน หลากหลายมิติ ทั้งความรู้ด้านการเรียนการสอน ความรู้ในการเผยแพร่วัฒนธรรมจีน นอกจากนี้ยังมุ่งหวังให้ครูผู้สอนภาษาจีนทั้งในระดับชั้นมัธยมและอุดมศึกษาได้มีโอกาสพัฒนาความสามารถด้านวิชาการและงานวิจัย เพื่อเป็นบันไดก้าวเข้าสู่การยกระดับวิทยฐานะของครู หรือการก้าวสู่ตำแหน่งทางวิชาการหรือความเชี่ยวชาญในการสอนภาษาจีน ตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนากำลังคนด้านการศึกษา แต่ผลการสัมภาษณ์ พบว่า 1) สถาบันฯ ไม่มีมีนโยบายด้านการสนับสนุนด้านวิชาการและการวิจัยภาษาจีนของครูผู้สอนชาวไทย 2) สถาบันฯ ไม่มีแผนกลยุทธ์/แผนปฏิบัติการส่งเสริมการวิจัยภาษาจีนอย่างเป็นทางการ 3) สถาบันฯ ไม่มีความเข้มแข็งในการร่วมมือดำเนินงานตามพันธกิจที่กำหนด ในอดีตที่ผ่านมาส่วนมากจะให้ความสำคัญกับปัญหาครูอาสาสมัครชาวจีนในประเทศไทย โดยมองข้ามการพัฒนาครูผู้สอนภาษาจีนชาวไทย นอกจากนี้ ด้วยลักษณะการบริหารงานของสถาบันขงจื่อทั้งที่เป็นเอกเทศและอยู่ภายใต้การดูแลของคณะหรือวิทยาลัยในสถาบันการศึกษานั้น ทำให้การดำเนินงานของสถาบันขงจื่อในประเทศไทยมีความแตกต่างกันมากพอสมควร ซึ่งเป็นอุปสรรคในการสนับสนุนการพัฒนาและยกระดับความสามารถทางด้านการวิจัยภาษาจีนของครูอาจารย์ผู้สอนด้วย

3) การสนับสนุนด้านการวิจัยภาษาจีน

ผลการสัมภาษณ์ พบว่า ปัจจุบันยังไม่มีสถาบันขงจื่อในประเทศไทยที่มีนโยบายด้านการสนับสนุนการวิจัยภาษาจีนอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน ผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์เห็นตรงกันว่า การพัฒนาครูด้านการเรียน การสอนมีความสำคัญต่อการถ่ายทอดภาษาและวัฒนธรรมจีนต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก การพัฒนาให้ครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพด้านวิชาการและพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาจีนของผู้สอนด้วยจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและเพิ่มคุณภาพของผู้เรียนได้เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ยังเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาครูผู้สอนทั้งด้านวิชาการและการวิจัยแนวทางหรือวิธีการที่จะสามารถช่วยพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนชาวไทยได้เป็นอย่างดี และมีความคิดเห็นตรงกันในเรื่องการสนับสนุนด้านการวิจัยของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา โดยเห็นว่าสถาบันขงจื่อถือเป็นแหล่งรวมซึ่งทรัพยากรทั้งบุคคลและฐานข้อมูลที่สำคัญ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้การทำงานด้านวิชาการของครูผู้สอนชาวไทยให้สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์เสนอแนวทางว่า 1) ควรมีแผนปฏิบัติ (action plan) การสนับสนุนครูผู้สอนภาษาจีนด้านวิชาการและการวิจัยภาษาจีนที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น 2) ควรมีการสนับสนุนการอบรมด้านการทำวิจัยภาษาจีนในทุกมิติ 3) ควรมีการสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญชาวจีนเพื่อให้คำปรึกษาในการทำวิจัยภาษาจีน 4) ควรมีการจัดอบรม workshop ใต้ะกลมการเขียนบทความวิชาการ/วิจัยภาษาจีน 5) เป็นหน่วยงานหลักสนับสนุนฐานข้อมูลภาษาจีนทั้งในจีนและไทย 6) ก่อตั้งหน่วยงานสนับสนุนการวิจัยภาษาจีนซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อวงการการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยและเป็นการเพิ่มนักวิจัยหน้าใหม่ เพิ่มจำนวนผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาจีนในประเทศไทยให้มากขึ้น

สรุปผลการศึกษา

การวิจัยเรื่องการศึกษาพันธกิจและบทบาทด้านการวิจัยภาษาจีนของสถาบันขงจื่อในประเทศไทย ในครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพันธกิจและบทบาทด้านการเรียนการสอนภาษาจีนของสถาบันขงจื่อในประเทศไทย 2) ศึกษาปัญหาในการทำวิจัยภาษาจีนของครูผู้สอน 3) ศึกษาความต้องการสนับสนุนการวิจัยภาษาจีนในประเทศไทย ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน จากกลุ่มตัวอย่างครู อาจารย์และเจ้าหน้าที่สถาบันขงจื่อและห้องเรียนขงจื่อในประเทศไทย 27 แห่ง รวม 106 คน วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (questionnaire) และข้อมูลการสัมภาษณ์ (interview) ผู้วิจัยสรุปผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 3 ประเด็น ดังนี้

1. บทบาท และพันธกิจด้านการเรียนการสอนภาษาจีนของสถาบันขงจื่อในประเทศไทย ผลวิจัยพบว่า ตลอดระยะเวลา 15 ปีการก่อตั้งสถาบันขงจื่อในประเทศไทย ที่ผ่านมามีพันธกิจและบทบาทของสถาบันขงจื่อในประเทศไทยที่สำคัญจำแนกเป็น 3 ระยะ คือพันธกิจระยะแรก (ปี 2549-2554) พันธกิจระยะที่สอง (ปี 2555-2559) พันธกิจระยะที่สาม (ปี 2560-ปัจจุบัน) และพันธกิจที่โดดเด่นที่สุด มี 5 ด้าน คือ 1) ด้านการเป็นศูนย์สอบและจัดสอบวัดระดับภาษาจีน (HSK) มีค่าเฉลี่ย (Mean = 8.46) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD = 1.64) 2) ด้านการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนประกวดทักษะภาษา (Mean = 7.94) 3) ด้านการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมจีน (Mean = 7.83) 4) ด้านการจัดหาทุนการศึกษาระยะสั้น-ระยะยาว (Mean = 7.77) 5) ด้านการ

ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาต่อประเทศจีน (Mean = 7.74) ในขณะที่พันธกิจและบทบาทที่ยังไม่เคยเกิดขึ้น มี 3 ข้อ คือ 1) การจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่านักเรียนทุนขงจื่อในประเทศไทย (Mean = 6.75) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD=2.76) ซึ่งค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยยะสำคัญ 2) การจัดตั้งสมาคมการแปลจีน-ไทย/ไทย-จีนในประเทศไทย 3) การจัดประชุมวิชาการระดับนานาชาติด้านจีนศึกษา

2. ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยภาษาจีนของครู/อาจารย์ผู้สอนในประเทศไทย ผลวิจัยพบว่า สามารถจำแนกเป็น 3 ประเด็น คือ 1) ปัญหาการทำวิจัยภาษาจีนของครู/อาจารย์ผู้สอนจากผลสำรวจแบบสอบถาม 3 อันดับแรก คือ 1) ไม่มีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา ร้อยละ 53.3 2) ไม่มีงบประมาณสนับสนุน ร้อยละ 45.7%) และ 3) ไม่มีศูนย์ให้คำปรึกษาวิจัย ร้อยละ 32.4% ซึ่งก็สอดคล้องกับ 2) ผลสำรวจความต้องการด้านการสนับสนุนการทำวิจัยภาษาจีนของครู/อาจารย์ผู้สอนชาวไทย 3 อันดับแรก คือ 1) ต้องการบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ ร้อยละ 71.4 2) ต้องการงบประมาณ ร้อยละ 68.6% และ 3) ต้องการเข้าถึงแหล่งข้อมูลวิจัยภาษาจีน ร้อยละ 46.7 นอกจากนี้ยังพบว่า 3) ปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจทำวิจัยภาษาจีน 3 อันดับแรก คือ 1) ด้านการมีผู้เชี่ยวชาญภาษาจีน ร้อยละ 71.4 2) ด้านงบประมาณ ร้อยละ 68.6 และ 3) แหล่งข้อมูลวิจัยภาษาจีนและทิศทางวิจัย ร้อยละ 46.7 ทั้งนี้ผลวิจัยจากแบบสำรวจและการสัมภาษณ์เชิงลึกสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันคือ เห็นว่าแนวทางความร่วมมือในอนาคตภายใต้การสนับสนุนของสถาบันขงจื่อ โดยการจัดตั้งศูนย์/หน่วยงานสนับสนุนวิจัยภาษาจีนในประเทศไทย โดยมีบทบาทหลัก 3 ข้อ คือ 1) เป็นแหล่งทุนวิจัย 2) ศูนย์รวมทรัพยากร ฐานข้อมูลวิจัยและสารสนเทศภาษาจีน 3) เป็นศูนย์รวมผู้เชี่ยวชาญจีนเพื่อให้คำปรึกษาด้านวิจัยภาษาจีน

3. ความต้องการสนับสนุนการวิจัยภาษาจีนในประเทศไทย ผลวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 106 คน มีความสนใจการทำวิจัยภาษาจีนในอนาคต โดยการจัดประเภทและหมวดหมู่วิจัยตาม (จุฬาลักษณ์ ขอบงาม, สรรพสิริ ส่งสุขจุโรจน์ และเนตรนันทิพย์ บุคดาวงค์, 2563: 151) มี 3 ประเภท คือ 1) ด้านการเรียนการสอนภาษาจีน ร้อยละ 29.97 มีความสนใจหัวข้อการวิจัยสถาบันและทุนความร่วมมือ ร้อยละ 19.44 และ มีความสนใจหัวข้อการทำวิจัยด้านอื่นๆ ร้อยละ 5.14 ตามลำดับ 2) ประเภทวิจัยการเรียนการสอน โดยมีความสนใจหัวข้อการวิจัยภาษาศาสตร์ ร้อยละ 25.20 3) ประเภทวิจัยสถาบัน โดยมีความสนใจหัวข้อวิจัยด้านวัฒนธรรมจีนและจีนศึกษา ร้อยละ 20.25 นอกจากนี้ผลสัมภาษณ์พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยที่ควรมีหน่วยงานสนับสนุนการวิจัยภาษาจีนอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีเหตุผลหลัก 3 ประการคือ 1) เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลการศึกษาวิจัยภาษาจีน 2) มีที่ปรึกษาวิจัยและสนับสนุนการเผยแพร่งานวิจัย 3) เพื่อเพิ่มทักษะการสอนภาษาจีนและพัฒนาภาษาจีนและจากศักยภาพและความพร้อมของสถาบันขงจื่อ ซึ่งถือเป็นแหล่งทุน เป็นศูนย์รวมทรัพยากรผู้เชี่ยวชาญชาวจีน เป็นแหล่งสนับสนุนฐานข้อมูลการวิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาจีนที่สำคัญแห่งหนึ่ง ฯลฯ ดังนั้นเห็นตรงกันว่าภารกิจ/หน่วยงานสนับสนุนวิจัยการเรียนการสอนภาษาจีนที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถาบันขงจื่อในประเทศไทยจะเป็นประโยชน์ต่อการสอนภาษาจีนในประเทศไทย ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้การทำงานด้านวิชาการและการวิจัยภาษาจีนของผู้สอนชาวไทยสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยอภิปรายผลเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. บทบาทด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนและพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนภาษาจีน

ในช่วงระยะที่สามของพันธกิจ (พ.ศ. 2563 - 2564) สถาบันขงจื่อหลายแห่งมีการปรับเปลี่ยนแผนปฏิบัติการ (action plan) ให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติใหม่ (new normal) จนเกิดเป็นกระแสวิถีใหม่ในกิจกรรมหรือโครงการบริการวิชาการต่าง ๆ ของสถาบันขงจื่อในประเทศไทยหลาย ๆ แห่งเกิดขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดบรรยายวิชาการออนไลน์ เช่น 1) สถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร่วมกับสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์ จัดโครงการบรรยายวิชาการด้านการแปล การจัดบรรยายวิชาการในรายวิชาสำหรับนิสิตระดับปริญญาโทและปริญญาเอกในสาขาแต่ก็ปรับเปลี่ยนรูปแบบเป็นออนไลน์และเปิดสาธารณะสำหรับบุคคลทั่วไป การบรรยายวิชาการหัวข้อเขียนบทความอย่างไรให้ได้ตีพิมพ์ เป็นต้น 2) สถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมครูไทยสอนภาษาจีน สถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัยขอนแก่น (孔敬大学孔子学院本土中文教师培训中心) ในวันที่ 3 สิงหาคม 2564 และมีโครงการอบรมครูภาษาจีนระดับอาชีวะ และจัดหาทุนการศึกษาและดูงานในประเทศจีนสำหรับชาวอาชีวศึกษา โดยเฉพาะสาขาอาชีวะระบบบางซึ่งเป็นเพียงแห่งเดียวในพื้นที่ภาคอีสาน 3) สถาบันขงจื่อ มหาวิทยาลัยบูรพา และศูนย์จีนศึกษาร่วมกับสี่มหาวิทยาลัยพันธมิตรในประเทศไทย (มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยรังสิต และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ) และเป็นสถาบันขงจื่อในประเทศไทยแห่งแรกที่มีการจัดประชุมวิชาการนานาชาติด้านจีนศึกษาในประเทศไทย 4) สถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ร่วมกับมหาวิทยาลัยเซี่ยเหมินสร้างรายวิชา mooc course 5) สถาบันขงจื่อเส้นทางสายไหมทางทะเล มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เป็นศูนย์อบรมภาษาและวัฒนธรรมไทยให้กับครูอาสาสมัครชาวจีนที่จะมาปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทย จัดหาทุนการศึกษาสำหรับครูอาชีวะศึกษาไทยไปศึกษาต่อที่ประเทศจีน เป็นต้น

ในการประชุมผู้บริหารสถาบันขงจื่อและห้องเรียนขงจื่อในประเทศไทย ทั้ง 27 แห่ง ประจำปี พ.ศ. 2559 ณ สถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ตั้งปฏิญญาการดำเนินงานของสถาบันฯ ร่วมกันในอนาคตที่สำคัญไว้ 5 ประการ ได้แก่ 1) ดำเนินการความร่วมมือระหว่างสถาบันขงจื่อกับวิสาหกิจของจีนเพื่อรับใช้ชุมชนและสังคม 2) ยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนภาษาจีนให้สูงขึ้น 3) ก่อตั้งสมาคมศิษย์เก่าสถาบันขงจื่อ 4) ขยายการสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีน (HSK) 5) ความร่วมมือระหว่างสถาบันขงจื่อและหน่วยงานต่าง ๆ ในการอบรมครูสอนภาษาจีนชาวไทย

ตลอดระยะเวลา 15 ปีที่ผ่านมา พบว่า สถาบันขงจื่อในประเทศไทยให้ความสำคัญการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างเต็มรูปแบบ สถาบันขงจื่อมีนโยบายหรือแผนพัฒนาครูผู้สอนภาษาจีนด้านการวิจัยภาษาจีน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 73.5 และหน่วยงานที่ไม่มีนโยบายหรือแผนพัฒนาครูผู้สอนภาษาจีนด้านการวิจัยภาษาจีน คิดเป็นร้อยละ 27.3 และมีเฉพาะนโยบายด้านการจัดการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 0.9 ตามลำดับ จึงเป็นข้อมูลที่สะท้อนความจริงของสถาบันขงจื่อและห้องเรียนขงจื่อในประเทศไทย ทั้ง 27 แห่ง ว่ายังไม่มีสถาบันใดที่มีนโยบายด้านการสนับสนุน

การทำวิจัยภาษาจีนอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมชัดเจน สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม โดยร้อยละ 96.23 เห็นว่าควรมีหน่วยงานสนับสนุนการวิจัยภาษาจีนและยังได้ให้เหตุผลประกอบตามข้อมูลตาราง 3 และจากการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นได้ว่าปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการทำแบบสอบถามในครั้งนี้ คือ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงจะส่งผลต่อความคิดเห็นด้านการมีนโยบายหรือแนวทางพัฒนาครู อาจารย์ผู้สอนภาษาจีนด้านการวิจัย ด้วยค่าคะแนนเฉลี่ยที่สูงตามไปด้วย ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่าจะเห็นด้วยกับประเด็นควรมีหน่วยงานสนับสนุนการวิจัยภาษาจีนของสถาบันฯ ในประเทศไทย

การพัฒนาครูด้านการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อการถ่ายทอดภาษาและวัฒนธรรมจีนต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก หากสามารถพัฒนาครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพด้านวิชาการ และพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารภาษาจีนของผู้สอนด้วยจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและเพิ่มคุณภาพของผู้เรียนได้เป็นอย่างมาก (Thong-art, 2018: 174-178) หน้าที่ของครูในศตวรรษที่ 21 เดิมเป็นผู้ให้ความรู้จะถูกปรับเปลี่ยนไปสู่กระบวนการให้ทักษะ บทบาทของครูเปลี่ยนจาก “ครูเป็นหลัก” เป็น “ผู้เรียนเป็นหลัก” ครูผู้สอนมิได้เป็นเพียงผู้บรรยายในห้องเรียน เพราะบทบาทของครูในอนาคตเปลี่ยนไป กลายเป็นโค้ชหรือที่ปรึกษาซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาเรื่องการพัฒนาครูภาษาจีน สถาบันฯ ของตัวเองก็ต้องการให้ครูผู้สอนภาษาจีนมีการพัฒนาองค์ความรู้ที่รอบด้าน หลากหลายมิติ ทั้งความรู้ด้านการเรียนการสอน ความรู้ในการเผยแพร่วัฒนธรรมจีน นอกจากนี้ยังมุ่งหวังให้ครูผู้สอนภาษาจีนทั้งในระดับมัธยมและอุดมศึกษาได้มีโอกาสพัฒนาความสามารถด้านวิชาการและงานวิจัย เพื่อเป็นบันไดก้าวเข้าสู่การยกระดับวิद्यฐานะของครูหรือการก้าวสู่ตำแหน่งทางวิชาการหรือความเชี่ยวชาญในการสอนภาษาจีน ตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนากำลังคนด้านการศึกษา

2. บทบาทด้านการสนับสนุนวิชาการและการวิจัยภาษาจีนในประเทศไทย

องค์การสหประชาชาติ UNESCO (2006) กล่าวถึง คุณภาพครูผู้สอนเป็นดัชนีตัวชี้วัดหนึ่งในด้านการเรียนการสอนภาษาจีนที่มีประสิทธิภาพ จากปัจจัยสำคัญ 3 ประการได้แก่ ครู ตำรา และวิธีสอนซึ่งสอดคล้องกับประเด็นคำถามวิจัยเรื่องสถาบันฯ ซึ่งมีบทบาทการส่งเสริมด้านงานวิชาการและการวิจัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ยุทธศาสตร์ชาติ, 2564) สารสำคัญของยุทธศาสตร์ที่ 2 ระบุว่า การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งพัฒนาระบบบริหารจัดการที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในการทำวิจัยและพัฒนา รวมถึงการกำหนดโจทย์วิจัยระดับบัณฑิต ศึกษาาร่วมกันระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ฯลฯ ปัจจุบันครูผู้สอนภาษาจีนในระดับมัธยมและอาจารย์ระดับมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ยังขาดประสบการณ์และเทคนิคการสอน ผวนกับเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญพิเศษ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564: online) ทำให้ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาให้ความสนใจเรื่องการทำวิจัยภาษาจีนมากขึ้น ในขณะที่เดิวก่อนอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาก็จำเป็นต้องพัฒนาผลงานวิชาการและงานวิจัยเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการเช่นเดียวกัน

ด้วยเหตุนี้ สถาบันขงจื้อซึ่งเป็นแหล่งรวมทรัพยากร บุคลากรผู้เชี่ยวชาญและฐานข้อมูลภาษาจีนที่สำคัญ จึงเป็นเสมือนอีกปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการทำงานวิชาการ เกิดการทำงานวิจัยภาษาจีนของครู อาจารย์ผู้สอนชาวไทยให้สำเร็จลุล่วงได้ดังหวัง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่า ครู อาจารย์ผู้สอนภาษาจีนชาวไทย ส่วนใหญ่เห็นด้วยที่ควรมีศูนย์/หน่วยงานสนับสนุนการทำวิจัยภาษาจีน โดยมีเหตุผลหลัก 3 ประการคือ 1) เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลการศึกษาวิจัยภาษาจีน 2) มีที่ปรึกษาวิจัยและสนับสนุนการเผยแพร่งานวิจัย 3) เพื่อเพิ่มทักษะการสอนภาษาจีนและพัฒนาภาษาจีน ทั้งนี้ จากการประชุมเสวนาผู้บริหารกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สถาบันราชภัฏและโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาที่สอนภาษาจีนในประเทศไทย เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2564 ในหัวข้อ จีนศึกษารูปแบบใหม่-โครงการครูผู้สอน ซึ่งจัดขึ้นโดยศูนย์แลกเปลี่ยนและส่งเสริมความร่วมมือด้านภาษาจีนระหว่างประเทศ ประจำประเทศไทย (CLEC-BANGKOK) ซึ่งผู้อำนวยการ Mr. Wang Huichang ได้กล่าวว่า “นโยบายและทิศทางในระยะ 5 ปีนี้มุ่งส่งเสริมการผลิตครูภาษาจีน โดยกลุ่มเป้าหมายลำดับแรกคือกลุ่มสถาบันราชภัฏทั่วประเทศไทย” จึงเสมือนเป็นการส่งสัญญาณให้เห็นว่าปัจจุบันสถาบันขงจื้อเริ่มให้ความสำคัญกับการส่งเสริมด้านวิชาการและงานวิจัยของครูอาจารย์ผู้สอนภาษาจีนชาวไทยเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม ผลวิจัยพบว่าอุปสรรคที่ทำให้ไม่สามารถพัฒนาหรือต่อยอดงานวิจัย 3 อันดับแรก คือ 1) หน่วยงานไม่มีงบประมาณสนับสนุน 2) ไม่มีผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยภาษาจีนให้คำปรึกษา 3) ไม่มีศูนย์ให้คำปรึกษาด้านการวิจัย เป็นต้น นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ความต้องการตัดสินใจทางภาษาจีนของครูอาจารย์และบุคลากร 3 อันดับแรก คือ 1) การมีบุคลากรผู้เชี่ยวชาญและมีงบประมาณสนับสนุน 2) การเข้าถึงแหล่งข้อมูลวิจัยภาษาจีน 3) ทิศทางการวิจัยเกี่ยวกับภาษาจีน ดังตารางเปรียบเทียบด้านล่างนี้

ตาราง 6 ตารางเปรียบเทียบอุปสรรคและความต้องการในการตัดสินใจทางภาษาจีนของครูผู้สอนภาษาจีน

ลำดับที่	อุปสรรคในการทำวิจัยภาษาจีน	ความต้องการในการตัดสินใจทางภาษาจีน
1	ไม่มีงบประมาณสนับสนุน	มีบุคลากรผู้เชี่ยวชาญและมีงบประมาณสนับสนุน
2	ไม่มีผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยภาษาจีนให้คำปรึกษา	การเข้าถึงแหล่งข้อมูลวิจัยภาษาจีน
3	ไม่มีศูนย์ให้คำปรึกษาด้านการวิจัย	ทิศทางการวิจัยเกี่ยวกับภาษาจีน

ด้วยเหตุนี้ การสนับสนุนด้านงานวิชาการและการวิจัยภาษาจีนของสถาบันขงจื้อในประเทศไทยจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาและยกระดับการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นอย่างมาก หากอาศัยศักยภาพและบทบาทด้านการเรียนการสอนภาษาจีนและความสามารถของสถาบันขงจื้อ

ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศูนย์แลกเปลี่ยนและส่งเสริมความร่วมมือด้านภาษาจีนระหว่างประเทศ (CLEC) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการสนับสนุนพันธกิจดังกล่าวให้เกิดขึ้นจริงก็จะเป็นประโยชน์ต่อวงการครูผู้สอนภาษาจีนในประเทศไทย อีกทั้งจะเป็นหน่วยงานสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนานักวิจัยด้านการเรียนการสอนภาษาจีน ยกระดับและสะท้อนคุณค่าการก่อตั้งสถาบันขงจื่อในประเทศไทยต่อเวทีโลกด้วยอีกทางหนึ่ง เช่นเดียวกับสถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัยริตส์เมคัง ประเทศญี่ปุ่น (Confucius Institute at Ritsumeikan University)

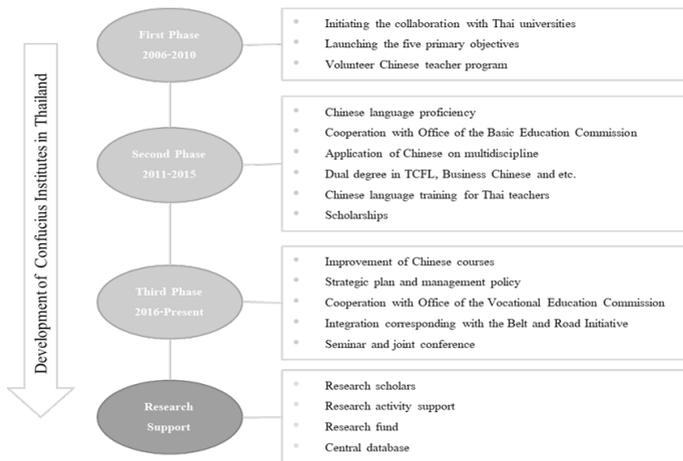
3. ทิศทางการมีหน่วยงานสนับสนุนวิจัยภาษาจีนของสถาบันขงจื่อในประเทศไทย

จากการสำรวจหัวข้อวิจัยสำหรับการทำวิจัยด้านภาษาจีนที่สนใจในอนาคต ผลวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้อวิจัยโดยจำแนกเป็น 3 ประเด็นใหญ่ คือวิจัยเพื่อองค์ความรู้ วิจัยสถาบันเพื่อศึกษาระบบและโครงสร้าง และวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดยครู อาจารย์ ผู้สอนมีความสนใจในหัวข้อด้านงานวิจัยมากที่สุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ 1) การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน 2) การวิเคราะห์ความสามารถทางภาษาของผู้เรียน 3) การพัฒนาสื่อการเรียน การสอนภาษาจีน 4) โครงการร่วมมือระหว่างสถาบัน 5) การวิจัยด้านวัฒนธรรมจีน

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเป็นหัวข้องานวิจัยเพื่อองค์ความรู้มากที่สุด เช่น การวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนสำหรับผู้เรียนภาษาจีนชาวไทยในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาจีนของนักเรียนด้วยวิธีตอบสนองทาง กระบวนการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาจีนโดยผ่านกิจกรรมและใช้ภาระงานเป็นฐาน การวิเคราะห์ความสามารถทางภาษาของผู้เรียน เป็นต้น ซึ่งก็สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (จุฬาลักษณ์ ขอบงาม, สรรพสิริ ส่งสุขรุจิโรจน์ และเนตรนภาพิทยบุตดาวงค์, 2563: 151) ได้ทำการสำรวจงานวิจัยด้านจีนศึกษาที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพ จาก TCI สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในรอบทศวรรษ (พ.ศ. 2552 - 2561) มีจำนวนทั้งสิ้น 329 บทความ 6 หมวด ประกอบด้วยด้านการสอน ภาษาจีน ด้านวรรณคดี/ศิลปวัฒนธรรมจีน ด้านภาษาศาสตร์และภาษาศาสตร์ ประยุกต์จีน ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจการค้าการลงทุน และด้านการเมืองการปกครองและความมั่นคง ไม่ว่าจะเป็นวิจัยเพื่อองค์ความรู้ วิจัยสถาบันเพื่อศึกษาระบบและโครงสร้าง และวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ในแวดวงการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยยังสามารถทำการศึกษาวิจัยโดยการต่อยอดศึกษาและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษาของไทยเพื่อให้สอดคล้องตามแนวทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มากยิ่งขึ้น และพิจารณาตามแผนยุทธศาสตร์การศึกษาแห่งชาติด้านที่ 2 เป้าหมายที่ 3 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษายุทธศาสตร์ชาติ, 2564) นอกจากนี้แล้วยังสามารถทำวิจัยโดยการบูรณาการสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อช่วยสอนให้หลากหลายในสถานการณ์ผ่านระบบออนไลน์ หรือการพัฒนาแบบฝึกหัดทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และการแปล ตามมาตรฐานสากล เป็นต้น

การวิจัยครั้งนี้ทำให้เห็นจุดเด่น (Strengths) ของพันธกิจและบทบาทของสถาบันขงจื่อในประเทศไทยชัดเจนขึ้น ด้วยข้อมูลเชิงลึกจากผู้บริหารและกลุ่มตัวอย่างจากสถาบันขงจื่อและห้องเรียนขงจื่อทั้ง 27 แห่ง ซึ่งเป็นมุมมองของคนไทยทั้งสิ้น ตลอดระยะเวลาที่ก่อตั้งสถาบันขงจื่อกว่า

15 ปี สะท้อนให้เห็นว่าสถาบันขงจื่อฯ มีความสำคัญต่อการพัฒนาและยกระดับการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งจะเห็นว่าสถาบันขงจื่อฯ แต่ละแห่งที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของศูนย์แลกเปลี่ยนและส่งเสริมความร่วมมือด้านภาษาจีนระหว่างประเทศ (CLEC) เป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมทั้งนโยบาย งบประมาณ ทรัพยากรบุคคล การจัดการ และสภาพแวดล้อมด้านภาษาจีน ฯลฯ ดังนั้น หากอาศัยศักยภาพและบทบาทด้านการเรียนการสอนภาษาจีนของสถาบันขงจื่อ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการสนับสนุนพันธกิจดังกล่าวให้เกิดขึ้นจริงก็จะเป็นประโยชน์ต่อวงการครูผู้สอนภาษาจีนในประเทศไทย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ (Guo, 2018: 293) ในเรื่องการจัดการความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลจีน ซึ่งไม่เพียงแต่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การศึกษาของชาติ ยังเป็นหน่วยงานสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนานักวิจัยด้านภาษาจีน ยกระดับและสะท้อนคุณค่าในการก่อตั้งสถาบันขงจื่อในประเทศไทยต่อเวทีโลกด้วยอีกทางหนึ่ง ทั้งนี้ ผู้วิจัยแสดงให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ของพันธกิจ บทบาทและทิศทางการส่งเสริมการทำวิจัยภาษาจีนของสถาบันขงจื่อในประเทศไทย ไว้ดังภาพ 3 ด้านล่างนี้

ภาพที่ 3 โครงสร้างความสัมพันธ์ของบทบาทพันธกิจและทิศทางการส่งเสริมวิจัยภาษาจีนของสถาบันขงจื่อในประเทศไทย

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ทีมวิจัยเห็นว่าแนวทางความร่วมมือในอนาคตของสถาบันการศึกษาและสถาบันขงจื่อในประเทศไทย ภายใต้การสนับสนุนจากศูนย์แลกเปลี่ยนและส่งเสริมความร่วมมือด้านภาษาจีนระหว่างประเทศ (CLEC) โดยการจัดตั้งศูนย์สนับสนุนวิจัยการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย โดยควรมีการกำหนดบทบาทหลัก 3 ประเด็น ดังนี้

1. เป็นแหล่งทุนวิจัยภาษาจีน ได้แก่ การสนับสนุนทุนวิจัยและช่องทางการหาทุนสนับสนุนวิจัยภาษาจีน

2. เป็นศูนย์รวมทรัพยากร ฐานข้อมูลวิจัยและสารสนเทศภาษาจีน เช่น สนับสนุนโครงสร้างพื้นฐาน คน สถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือ ระบบต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้เพียงพอต่อการผลิตผลงานวิจัย งานวิชาการ งานสร้างสรรค์และอื่น ๆ สนับสนุนให้มีระบบฐานข้อมูลการวิจัยเกี่ยวกับภาษาจีนในทุกมิติ รวมถึงการจัดการองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง

3. เป็นศูนย์รวมผู้เชี่ยวชาญภาษาจีนเพื่อให้คำปรึกษาด้านวิจัยภาษาจีน เช่น ให้คำปรึกษาครู อาจารย์ผู้สอนชาวไทยในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนให้นำไปใช้ประโยชน์ได้จริงและมีคุณค่า ควรแก่การขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการหรือเพื่อยกระดับวิทยฐานะ อีกทั้งควรส่งเสริมให้มีการทำวิจัยในรูปแบบของเครือข่ายวิจัยการเรียนการสอนภาษาจีนทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี โดยได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย จากสถาบันวิจัยมหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีการศึกษา 2563

รายการเอกสารอ้างอิง

- กาญจนา สกุลเพชรอร่าม, ชลธิ์ เสมอเชื้อ. (2564). การศึกษาและวิเคราะห์นโยบายเส้นทางสายไหมทางทะเลศตวรรษที่ 21 ในมิติการเผยแพร่วัฒนธรรมผ่านสถาบันขงจื่อเส้นทางสายไหมทางทะเล : ประเทศไทย. วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. 5(1), 16.
- จุฬาลักษณ์ ขอบงาม, สรรพสิริ ส่งสุขจรูญโรจน์ และเนตรนันทิพย์ บุตดาวงค์. (2563). การสำรวจงานวิจัยด้านจีนศึกษาที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพจาก TCI สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในรอบทศวรรษ (พ.ศ.2552-2561). วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 11(2), 151-163.
- นริศ วศินานนท์. (2561). การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนในระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย. วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 9(2), 263-287.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2564). ศูนย์แลกเปลี่ยนและส่งเสริมความร่วมมือด้านภาษาจีนระหว่างประเทศ สืบค้น 29 ธันวาคม 2564, จาก <https://www.bic.moe.go.th/index.php/2021-08-19-21-30-45/2465>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). ยุทธศาสตร์ชาติ. สืบค้น 14 มิถุนายน 2564, จาก <http://www.onec.go.th/th.php/page/category/CAT0001078>

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2564). **หลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สายงานการสอน.**

สืบค้น 29 สิงหาคม 2564, จาก https://otepc.go.th/th/content_page/item/1892-22-2560.html

อักษรศรี พานิชสาส์น หลี เทรินเหลียง จิตติกานต์ วงษ์กำภู และพีรพงษ์ ตริชะฎา. (2554).

โครงการพัฒนายุทธศาสตร์กำลังคนและงานวิจัยเพื่อรองรับกระแสจีนภิวัตน์.

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (องค์การมหาชน).

Chiangmai University. (2012). **The Chinese volunteer teacher.** Retrieved July 18, 2021, from http://archive.lib.cmu.ac.th/ful/T/2555/regio40755sb_ch1.pdf

Cochran, W.G. (1963). **Sampling Technique.** 2nd Ed., New York: John Wiley and Sons.

Da H.J. (2020). Research on the development of Confucius Institute in Thailand.

Journal of Chinese Language and Culture. 7(1), 19-32.

Ding, X.L. (2014). **China's Soft Power in Asia: Projection and Profile.** Beijing: The Oriental Press.

Hanban. (n.d.). (2020). **About Confucius Institutes/Classrooms, Hanban.**

Retrieved December 18, 2021. from: http://hanban.org/confuciusinstitute/node_10961.html

Kasetsart University. (2013). **The Chinese volunteer teacher.** Retrieved September 10, 2021. from http://www.intaff.ku.ac.th/Admin/WBfund/data/pdf/files/mua/mua56_10.pdf

Khon Kaen University. (2017). **Action Plan.** Retrieved June 28, 2021,

from https://plan.kku.ac.th/pln2013/files/Reportkku2562_Eng.pdf

Man, S.& Phenmanee, K. N. (2018). Roles and Responsibilities of the Confucius Institute in Implementing Cultural Diplomacy Policies in Thailand: A Case Study of the Confucius Institute, Khon Kaen University and Mahasarakham University. **Chinese Studies Journal Kasetsart University.** 11(1), 175-214.

Ritsumei Confucius. (2021). **Confucius activities project.** Retrieved November, 28, 2021. from: http://ritsumeai.ac.jp/confucius/activities/project_c/

Tangyuenyong, P.; Choonharuangdej, S. (2010). **Research on the Teaching and Learning of the Chinese Language in Higher Education Institutions in Thailand: A Summary.** Thai World Affairs Center. Retrieved November, 4, from http://www.thaiworld.org/upload/question/file_830.pdf,

Trisanawadee, S. (2020). Chinese Cultural Diplomacy towards ASEAN Countries: Case Study of Confucius Institutes in Thailand. **Manutsayasat Wichakan,** 27(2), 416-450.

- Thong-art, C. (2018). Management of Thai language learning by using competency in the 21st century: theory to practice. **education jouEducationalongkorn University**, 46(1), 171-184.
- UNESCO. (2006). **Annual report 2006: UNESCO Institute for Lifelong Learning**. Retrieved from <https://uil.unesco.org/annual-report-2006-unesco-institute-lifelong-learning>
- UNESCO. (2014). **Global citizenship education: Preparing learners for the challenges of the 21st Century**. Retrieved from, <http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002277/227729e.pdf>
- Volodzko, D. (2015). **China’s Confucius Institutes and the Soft War**. The Diplomat. Retrieved December, 12, 2021, from: <http://thediplomat.com/2015/07/chinas-confucius-institutes-and-the-soft-war>.
- Wang, Y.J. (2019). Confucius Institutes in Thailand: Revealing the Multi-dimensionality of China’s Public Diplomacy. **Waseda University Journal of The Graduate School of Asia-Pacific Studies**, 37(3), 99-113.
- Guo, X. H. (2018). Public Management for Educational Cooperation Between Thai Government and People Republic of China. **Journal of Rangsit Graduate 102 Studies in Business and Social Sciences**. 4(2), 283-296.

Interview

- Danwivat, Uthaiwan. Head of Confucius Institute at Khon Kaen University. (November 18, 2020). Interview.
- Taweewattanaset, Nattakarn. Head of Confucius Institute at Kasetsart University. (November 24, 2020). Interview.
- Gachaseni, Nanthana. Head of Confucius Institute at Mae fha Luang University. (December 10, 2020). Interview.
- Limthawananan, Wilai. Head of Confucius Institute at Burapha University. (December 20, 2021). Interview.
- Chanrattikarn, Ekarat. Head of Confucius Institute at Dhurakit Pundit University. (May 20, 2021). Interview.